

ปัญญาชอบ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ทบทวนความเข้าใจเรื่องอัปนา(สมาธิ) และเรียนถามการปฏิบัติเจ้าคะ

จากที่หลวงพ่อดีเมตดาอธิบาย เปรียบเทียบ เรื่องอัปนาสมาธิ ของหลวงปู่ขาว กับของหลวงตาว่า ก่อนที่จะเข้าอัปนาท่านมีการกระทำก่อน เมื่อเข้าอัปนาแล้ว ท่านจึงใช้คำว่ารบรัดว่ามันเกิดปัญญาโดยอัตโนมัติ แต่ปัญญาดังนั้น มันสาวออกไปหาตัวกิเลส แบบที่หลวงตาท่านว่า เหมือนเราถืออาวุธออกไปมองหากิเลส คือเป็นปัญญาที่ทำให้เรามองเห็นตัวกิเลส ไม่ใช่ปัญญาที่เป็นการตรึกในข้อธรรมต่างๆ อันนี้ไม่ทราบว่ายอมเข้าใจคลาดเคลื่อนอยู่อีกหรือไม่

หลวงพ่อ : ที่เขาถามเรื่องอนาลโยวาทัง ว่าปัญญาเกิดโดยอัตโนมัติ แล้วนั้นท่านพูดรบรัด คำว่ารบรัด เห็นไหม แต่นี่เข้าใจถูกแล้ว อันนี้ไม่ทราบว่ายอมเข้าใจคลาดเคลื่อนอยู่อีกหรือไม่ เป็นเพราะว่าเขาไปอ่านเจอเข้า ท่านว่าปัญญาเกิดอัตโนมัติ ก็เลยทำให้เราวิตกวิจารณ์ไปเอง ว่ามันไปพูดเหมือนกับ คำพูดของคนอื่น คำพูดของพระองค์อื่น ท่านบอกว่าปัญญาจะเกิดโดยอัตโนมัติ

ทีนี้พ่อบอกว่า หลวงปู่ขาวบอกว่าปัญญาเกิดโดยอัตโนมัติ ท่านพูดว่าอัตโนมัติมันเป็นคำศัพท์เฉยๆ แต่เวลาท่านบอกว่า ปัญญามันจะเกิดโดยอัตโนมัติ โดยที่ไม่เข้าไปอยู่เฉยๆ มันจะออกไปหาเห็นไหม หากิเลสรับรู้ อย่างนี้ ถ้ามันไม่ได้เกิดอัตโนมัติ ท่านอธิบายได้ แต่คำว่าอัตโนมัติ อัตโนมัติคือมันจบไป มันไม่มีสิ่งต่างๆ ฉะนั้นถ้าคนมีหลักแล้ว มันจะเข้าใจเรื่องอย่างนี้ แล้วที่ว่าปัญญานี้ ปัญญาก่อนที่จะมีการกระทำ ก่อนที่จะเข้าอัปนาสมาธิ ปัญญาอย่างนี้มันเป็นปัญญาทางโลก

แล้วพอเกิดสมาธิแล้ว พอเกิดปัญญาแล้วนี่ ปัญญาทางธรรม ก็ว่า โลกุตตรปัญญา ปัญญาทางโลกคือโลกียปัญญา ปัญญาทางโลก ก็เหมือนกับปัญญาโดยสามัญสำนึกเราเนี่ย เราศึกษาธรรมะเห็นใหม่เรามีความซาบซึ้งในธรรม เราศึกษา เราใช้ตรัสของเรา เราจะมี ความซาบซึ้งที่มีความดูดดื่ม นี่คือปัญญาทางโลก ปัญญาทางโลกหมายถึงว่า มันยังเป็นปัญญาที่เกิดจากกิเลสที่มีกิเลสเรา มีความเห็นของเราบวกด้วยมันเลยเป็นปัญญาทางโลก

แต่พอจิตมันสงบแล้ว พอปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาทางโลกผลของมันคือความสงบ ผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือสมณะนะ ปัญญาทางโลกผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือความสงบ ทีนี้พอความสงบนี้ เราไม่เคยประสบใช้ใหม่ เราคิดว่าความสงบนี้คือนิพพานไง นิพพานคือความว่าง และความสงบก็เป็นความว่างเหมือนกัน ความสงบนี้เป็นความว่างอันหนึ่ง

นิพพานนี้มันเป็นความว่าง มันไม่มีศัพท์ที่บอกว่า นิพพานคือการชำระกิเลส นิพพานคือสุญจากกิเลสมันไม่ใช่เป็นความว่างธรรมดา ถ้าความว่าง ความว่างเห็นใหม่เราบอกใครบอกว่า ว่างๆๆ เราบอกว่าโอ่งใหม่มันก็ว่าง ในโอ่งในไหในตุ่มมันก็ว่าง มันว่างโดยไม่มีเนื้อหาสาระ มันว่างโดยธรรมชาติ ธรรมชาติของมันคือสุญญากาศ มันก็เป็นความว่างไม่มีสิ่งใดบรรจุอยู่ในภาชนะนั้น มันก็เป็นความว่าง ความว่างแบบนี้เป็นความว่างแบบโลกๆ ว่าง ความว่างแบบวิทยาศาสตร์ว่าง

แต่ความว่างแบบสมาธิ กิเลสมันสงบตัวลง ความว่างแบบสมาธิเห็นใหม่ แต่ถ้าโลกุตตรธรรม ความว่างของนิพพาน นิพพานเพราะมันถอดมันถอนไอ้ความว่างอย่างนั้น ปัญญาอย่างนั้น มันคนละขั้นตอนไป ฉะนั้นเวลาเขาอธิบายคำว่าปัญญาๆ เห็นใหม่โดยคนที่ไม่ได้ปฏิบัตินะ เวลาเปิดปริยัติมานี้ เราบอกปัญญามันจะเกิดเอง พอจิตสงบแล้วมันจะเกิดปัญญา โอ๊ย ปัญญามันจะว่ากันไป ศีล สมาธิ ปัญญา คิดว่ามันจะเป็นอัตโนมัตติหมดไง

คิดว่ามันจะเป็นไปโดยขั้นตอนของมัน แต่ความจริงไม่ใช่ ถ้ามันมีขั้นตอนใหม่ๆ เหมือนปลุกต้นไม้เนี่ย เพราะต้นไม้มันต้นเล็กใช้ใหม่ พอมันโตขึ้นมามันจะสืบทอดมา อย่างชีวิตเราเนี่ย ชีวิตเรามันไม่มีขาดช่วงเลย ขาดช่วงคือตาย ทีนี้ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมาเห็นใหม่

ถ้ามันเป็นกิเลส มันก็เข้ามาถึงความสงบของใจ ฉะนั้นพอปัญญาที่มันจะเกิด เกิดจากโลกุตตรปัญญา มันเป็นคนละเรื่องของปัญญาเลย

ทีนี้ปัญญาอย่างนี้ โลกุตตรปัญญาเกิดจากตัวตน เกิดจากเรา ผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือกลับมาสงบที่เรา แต่มันขาดช่วงไป ต้นไม้หรือสิ่งมีชีวิตมันจะสืบต่อ แต่เรื่องของโลกธรรม โลกกับธรรมมันขาดช่วงกัน เราเองต่างหาก เห็นใหม่ เหมือนกับพอเรามีจิตใช้ใหม่ ความคิดอะไรเกิดจากจิต พอเกิดจากจิตมันก็เป็นกิเลสออกไป พอเราใช้ปัญญา ใช้ปัญญา จากกิเลส ปัญญาจากโลก ปัญญาจากเราเป็นโลกุตตรปัญญา

ใช้ปัญญาไล่ต้อนเข้ามา มันก็จะกลับมาสงบที่ตัวพลังงาน ตัวเริ่มต้น ตัวภพ ตัวใจ เห็นใหม่มันกลับมาที่นี้ พอกลับมาที่นี้มันกว้าง พอมันว่างปั๊บ เป็นสมาธินี้ พอเป็นสมาธิปั๊บ ด้วยความที่เราว่ามันเป็น เขาเรียกว่าบารมีธรรม หรือว่าวุฒิภาวะของจิตมันอ่อนแอ พอมันอ่อนแอ พอว่างๆ ก็นี่นิพพานๆ เห็นใหม่ แต่ความจริงไม่ใช่ ความจริงเป็นสมณะ เพราะจิตมันว่าง จิตมันสงบ พอจิตมันสงบ แต่มันยังไม่ถอนกิเลส

แต่พอจิตมันสงบแล้วนี่ มันตัดตอนกันอย่างนี้ พอตัดตอนกันอย่างนี้ เวลาออกรู้ที่หนึ่ง จิตสงบแล้วออกรู้ เห็นใหม่ที่ว่า เมื่อมีการกระทำมาก่อน เมื่อเข้าอุปปนาแล้ว ท่านจึงใช้การบรรจว่า มันปัญญาเกิดอัตโนมัติ แต่! แต่ปัญญามันเป็นตัวสาวออกไปใช้ใหม่ ตัวปัญญานั้นมันสาวออกไปหากิเลส แบบที่หลวงตาท่านว่า พอจิตมันสงบแล้ว เวลาออกไปแล้วนี่เห็นใหม่โลกุตตรปัญญามันเป็นอย่างนี้ไง

โลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เกิดจากจิตที่เป็นสมาธิ โลภียปัญญา ปัญญาเกิดจากความรู้สึกของเรา แล้วความรู้สึกกับสมาธิมันแตกต่างกันอย่างไร ความรู้สึกของเราก็คือจิตดิบๆ นี่ไง ความรู้สึกเราก็คือสามัญสำนึกของเราไง แต่สมาธิละ สมาธินี้เพราะว่ามีตัวตน มีเรา มันโอ้ไถ่ นี่ มันทำให้จิตสงบไม่ได้ แต่เวลาเป็นสมาธินะ โอ้ะๆๆ มันไม่มีเรา มันเป็นสมาธิใจ แต่ถ้ายังมีเราอยู่นะ อันนั้นสมาธิหลอกๆ เราสร้างสมาธิใจ เราสร้างสมาธิ

โอ้ กว้างๆ คำว่าเราว่าง เรามันมี มันไม่ใช่สมาธิหรือเวลามันว่างนะ เราก็อไม่มีนะ เอื้อะ เอื้อะ เลย มันถึงได้เป็นสากล พอเป็นสากลเห็นใหม่ ตัวสมาธินี้ พอตัวสมาธิ ถ้ามัน

จะเกิดปัญญาอีกรอบหนึ่ง ปัญญาที่ออกรู้ เห็นไหม มันถึงเกิดวิปัสสนาที่ว่าสติปัฏฐาน ๔ ๆ ใช้ปัญญา ใช้สติปัฏฐาน ๔ โลกทั้งนั้นนะ โลกทั้งหมด!

แต่ถ้าเป็นจิตสงบแล้วออกรู้ นี่ มันถึงจะเป็นความจริง ความจริงเป็นตรงไหน ความจริงมันเป็น เราไปซื้อลูกชิ้นปิ้งเห็นไหม ถ้าลูกชิ้นปิ้ง ในที่เขapingลูกชิ้น มันไม่มีถ่าน ไม่มีไฟ ลูกชิ้นมันจะสุกไหม ลูกชิ้นปิ้งนี้มันจะสุกขึ้นมาได้ เพราะมันมีถ่านใช้ไหม มีไฟ เพราะมีไฟ เพราะมันปิ้งมันถึงจะสุกขึ้นมา ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญาที่ไม่มีสมาธิ ไม่มีไฟ ลูกชิ้นมันจะสุกขึ้นมาได้ไหม มันจะวิปัสสนาได้ไหม แล้วก็เอาลูกชิ้นไปวางไว้บนเตา ใจ โอ้โฮ ปิ้งไฟใหญ่เลยนะ สติปัฏฐาน ๔ ๆ มันไม่มีสมาธิ มันไม่มีไฟ

แต่ถ้าเป็นตัวนี้มีสมาธินะ สมาธินี้มีตัวพลังงาน มีตัวพลังงาน ลูกชิ้นไปปิ้งบนไฟ สุกไหม สุก สติปัฏฐาน ๔ เกิดตรงนี้ สติปัฏฐาน ๔ มันต้องเกิดจากจิตสงบ แล้วมีลูกชิ้น ลูกชิ้นคือกาย เวทนา จิต ธรรม แล้วมันดับะธรรมมันแผดเผา ถ้าดับะธรรมมันแผดเผา นี่ๆๆ นี่สติปัฏฐาน ๔ นี่วิปัสสนา แต่บอกว่า โอ้ย นึกเอาเลยนะ พิจารณากาย พิจารณา เวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรมนะ เอาลูกชิ้นไปวางไว้บนเตาใจ โอ้ย ปิ้งลูกชิ้นนะ ปิ้ง ลูกชิ้นอีก ๑๐๐ ปีก็ไม่มีวันสุก สติปัฏฐาน ๔ ไม่มี สติปัฏฐาน ๔ โลก! โลกหมดแท้!

มันเป็นไปไม่ได้ ปัญญามันถึงเป็นปัญญาโลกๆ ใจ สติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ โลกทั้งนั้น แต่ถ้าเป็นความจริง ลูกชิ้นดิบนะ เราจะฝืนกินนะกินได้แต่ต้องเสีย ทำให้ร่างกายนี้มีโรคมัก ถ้าลูกชิ้นมันสุกนะ เรากินเข้าไปนะ มันจะเป็นประโยชน์กับร่างกาย เวลาเราใช้ปัญญาสติปัฏฐาน ๔ พิจารณากายนี้ พิจารณากายแบบโลกๆ นะ พิจารณากาย ถ้ามีสตินะ มันก็ฝืนกินนะ โอ้โฮ มีความสุข โอ้ย ว่าง แต่ไม่จริงนะ

แต่ถ้าเวลามันปิ้งนะ เราปิ้งลูกชิ้น ลูกชิ้นมันปิ้งบนไฟ มันมีกลิ่นหอมนะเวลามัน โคนความร้อน มันจะมีกลิ่นหอมนะ กลิ่นของมันจะออกมาจะ วิปัสสนาไปมันจะเกิด ปัญญานะ มันจะเกิดความรู้สึกนะ มันจะเกิดสะท้อนใจนะมันจะเกิดการถอดการถอน นะ นี่! มันมีของมัน ถึงยังไม่สุกนะ ลูกชิ้นนี้มันยังไม่สุก แต่เวลาวิปัสสนาไปมันแตกต่าง รสชาติมันต่างกัน กลิ่นของลูกชิ้นดิบ กับกลิ่นของลูกชิ้นที่มันโดนไฟเผา กลิ่นของมัน แตกต่างกัน ปฏิบัติมันก็แตกต่างกัน นี่พูดถึงปัญญาเราจะบอกว่า อันนี้ไม่ทราบว่ายโหม เข้าใจคลาดเคลื่อนไหม ไม่คลาดเคลื่อนแล้วลูกแล้ว ลูกๆ กลัวผิดอีกนะ

ถาม : ขอเรียนถามในการปฏิบัติว่า ตอนนี้จะมองเห็นภาพอสุภะ ตลอดเวลา แม้จะไม่ได้นั่งสมาธิ เป็นภาพที่เราจำมาจากหนังสือ แต่ชัดเจนมาก และในชีวิตประจำวันจะมองเห็นอะไรๆ เป็นธรรมชาติไปหมด เช่นเมื่อลอกหนังไก่ออก เราก็นึกว่าหนังของเรา ถ้าเราลอกมันออกมา ก็เป็นแบบนี้เหมือนกัน หนังของเรามีค่าน้อยกว่าหนังวัวหนังควายที่เขาเอามาทำกระเป๋าเสียอีก

มันเป็นความคิดที่แว็บเข้ามาทันที ตอนที่ตาเราเห็นรูป และรู้สึกว่ามันเป็นความรู้สึกที่สว่างโพล่งขึ้นมาในใจของเรา ทำให้เราละวางอะไรๆ ลงได้เยอะมาก เมื่อได้อ่านธรรมะของครูบาอาจารย์ ก็พยายามเอามาตรึก คือให้เห็นชัดเจน ด้วยความเข้าใจของตัวเอง ไม่ใช่การจดจำเอามาเฉยๆ เหมือนที่หลวงพ่อบุญมาธิบาย โยมก็พยายามจะทำความเข้าใจตามสติปัญญาของตัวเอง จะถูกต้องหรือไม่ขอกราบขอโทษมาด้วยเจ้าค่ะ

หลวงพ่ : นี่พูดถึงเวลาเขาถามถึงปัญหา ปัญหานี้เขาถามแล้วรอบหนึ่งแล้วเราอธิบายไปแล้ว พออธิบายไปแล้ว คราวนี้เขาถามกลับมาอีกว่า สิ่งที่เราเข้าใจถูกไหม ถูก ฉะนั้น ข้อที่ต่อมา เห็นไหม เวลาพูดถึงนะเวลาคนเรา หนังของคนเรามีค่าน้อยกว่าหนังวัวหนังควายที่เขาเอามาทำกระเป๋าเสียอีกมันเป็นความคิดแว็บ พอคำว่าแว็บนี่นะ แว็บแล้วทำไมเมื่อก่อนมันไม่แว็บล่ะ คำว่าแว็บนี้เราจะเทียบให้เห็นว่าปัญญาโลกกับปัญญาธรรม

ถ้าปัญญาโลกเป็นปัญญาสามัญสำนึกของเรานี้ มันก็คิดได้แบบคิดเป็นวิทยาศาสตร์นี่แหละ คิดเป็นวิทยาศาสตร์แล้วมันก็เกิดไขใหม่ เช่น เราไปเห็นอุบัติเหตุ เห็นคนทุกข์คนจน เห็นคนเจ็บคนไข้คนป่วยเราสดสังเวชไหม สังเวชทั้งนั้น เราก็สังเวชสังเวชอย่างนี้มันก็เป็นสามัญสำนึกทั้งนั้น แต่คำว่าแว็บขึ้นมานี้ เพราะว่าจิตของเรานี้ะ มันมีหลักมีเกณฑ์ อย่างเช่นว่าเกิดสัมมาสมาธิแล้ว หรือเกิดเราทำความสงบของใจ

ใจของเรานี้ ใจของเราหยาบ เช่น เราเห็นคนเจ็บคนป่วย หรือเราเห็นอุบัติเหตุ ถ้าเรามีความทุกข์อยู่ในหัวใจนะ แล้วเรามีความริบร้อนของเราะ เรามีธุระปะปังของเรา ภาพนั้นจะผ่านไปเฉยๆ แต่ถ้าจิตใจของเรามีหลักมีเกณฑ์ จิตใจของเราไม่มีธุระคววน ภาพนั้นมันจะซึมซับได้มาก นี่เปรียบแบบโลกนะ แต่ถ้าเปรียบแบบธรรม ถ้าเปรียบแบบธรรมนี้ ถ้าจิตมันมี มันเคยทำความสงบของใจ ถ้าใจมีความสงบบ้าง มันจะเกิดอย่างนี้

พอใจมันสงบขึ้นมา คือใจของเราเนี่ย โดยถ้าเหมือนเครื่องยนต์ เห็นไหม เครื่องยนต์ ถ้าเราใส่เกียร์อยู่ ทำงานอยู่ มันจะหมุนของมันเต็มที่เลย ถ้าเราปลดเกียร์ว่าง มันก็จะฟรีของมัน จิตใจของเราเนี่ย มันคิดโดยความวิตกวิจารณ์ คิดด้วยตรรกะนี้ มันทุกข์ร้อนมาก แต่ถ้าเราทำความเข้าใจเข้ามาเนี่ยมันปล่อยว่างบ้าง มันปล่อยว่างเหมือนรถเราเนี่ยเราปลดเกียร์ว่างบ้าง พอปลดเกียร์ว่าง เครื่องยนต์มันไม่ต้องทำงานหนัก จิตของเราเนี่ยมันทำงานตลอดเวลาเนาะ มันหนักหน่วงของมันตลอดเวลา

แต่พอมารับรู้ความสงบของใจ เรามารับรู้ความสงบ กำหนดพุทโธอะไรต่างๆ พอมารับรู้ความสงบของใจ พอจิตมันสงบเข้ามาบ้าง กำลังมันมีใช้ไหม พวกเครื่องยนต์เวลามันปล่อยเกียร์ว่างกำลังมันเต็มที่ของมันนะ เหยียบคันเร่งนี้ เครื่องมันจะสะดุดของมัน แต่ถ้ามันทำงานหนักมา เครื่องมันจะใช้พลังงานของมัน มันต้องออกกำลังของมัน จิตเวลามันเบาขึ้นมาเห็นไหม สัมมาสมาธิ

พอมีสมาธิขึ้นมา มันจะเกิดเร็วขึ้นมาอย่างนี้ได้ พอเกิดเร็วขึ้นมา อย่างเช่น เรา กำหนดพุทโธๆ ไปอย่างนี้ จิตเราสงบขึ้นมาเนี่ย เวลามันเกิดปัญญาขึ้นมาเนี่ย ปัญญามันจะซาบซึ้งมาก เวลาปัญญามันเกิด มันไม่เกิดเหมือนปัญญาที่เราคิดกันอยู่ธรรมดาเนี่ยหรือ ปัญญาที่เราเกิด เราคิดกันอยู่ธรรมดาเนี่ย มันเป็นสามัญสำนึกเป็นธรรมดา นี่พูดถึงเราจะบอกว่า ปัญญาชอบ ปัญญาที่เราตรึกกันอยู่นี้ ที่เราคิดกันอยู่ว่าเรามีปัญญาๆ นี่ ปัญญา กิเลสทั้งนั้น ปัญญาโดยเราไป

ปัญญาที่เกิดจากเรานะ ทั้งๆ ที่ตรึกธรรมะพระพุทธเจ้าเนาะ ธรรมะพระพุทธเจ้าทั้งนั้น ถูกต้องไหม ถูก มันจะผิดจากพระไตรปิฎกที่ไหน พระไตรปิฎกเขียนอย่างนี้ แล้วเราก็คิดอย่างนี้ คิดเหมือนพระไตรปิฎกเป๊ยะเลย แต่จิตของเราต่างหาก มันไม่สงบ จิตของเรามันไม่มีหลักมีเกณฑ์มันถึงได้คิดอยู่เปลือกๆ คิดอยู่ข้างนอกใจ มันไม่เข้าถึงหัวใจ ใจ แต่ถ้าจิตมันสงบ มันถึงตัวใจใช้ไหม พอจิตสงบมันถึงตัวใจ

ถ้าปัญญาเกิดจากจิต ที่ว่าใช้ปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากใจเนี่ยมันความคิดเหมือนกัน ความคิดอันหนึ่ง ความคิดเกิดจากสมองความคิดเกิดจากสติ ความคิดเกิดจากความจำ ความคิดอีกอันหนึ่ง เกิดจากจิตสงบมันเสวยอารมณ์ มันเสวยอารมณ์อะไรมา มันเสวยมามันสะเทือน มันเสวยถึงสภาวะธรรม สภาวะธรรมคือจิตที่มันกระทบกับสิ่งใด

เห็นไหมจิตมันวิ่งขึ้นมาเห็นไหมหนังวูหนังควายมันจะมีค่ามากกว่าหนังของเราเองเลย เพราะหนังของเราเองคูลี เวลามันถลอกมันเน่ามันเปื่อยไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย

หนังวูหนังควายเขาไปฟอกแล้วนะ เขามาทำกระเป๋านะ โอ้โฮใบหนึ่งหลายๆ ดังค์เลย หนังวูหนังควาย คูลี หนังหมู เห็นไหมเขาเอามาทำแคบหมู อร่อยด้วย หนังคนนี่ไม่มีใครกินนะนี่พูดถึงเปรียบเทียบไง เวลาเปรียบเทียบ ถ้าปัญญามันวิ่งขึ้นมา มันเห็นคุณค่าปั๊บ คำว่าเปรียบเทียบนี้ มันเป็นเหมือนกับสิ่งที่เป็นวัตถุ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจากใจที่มันเศร้าหมอง ที่มันสลดสังเวช มันมีค่ากว่าหนังหลายร้อยหลายพันเท่า

ฉะนั้น เวลาจิตมันสงบ คูลี หินนะ พวกหินพวกกรวดไม่มีคุณค่าเลย แต่เวลาทองคำทำไม่มีคุณค่าละ น้ำหนักของมีค่าเท่ากัน แต่ทองคำนั้นมีค่ามาก หินกรวดมีใครต้องการมัน ความคิดปกติสามัญสำนึก ความคิดแบบโลก คึดอยู่ทุกวัน ก็ความคิดเหมือนกัน นี่น้ำหนักเหมือนกัน ความทุกข์เหมือนกัน แต่ว่าเวลาเกิดจิตสงบขึ้นมา เวลาความคิดอีกอันหนึ่งเห็นไหม ระหว่างน้ำหนักของหินกับน้ำหนักของทองคำมันแตกต่างกัน ผลมันให้ค่าแตกต่างกันไง ถ้ามีสัมมาสมาธิ

ถ้าไม่มีสมาธิจิตไม่มีความสงบเลย ความคิดทั้งหมด แม้แต่ตรึกในธรรมนิพพานๆ พุคฺคินิพพานทั้งปีทั้งชาติมันก็ไม่นิพพาน พุคฺคินิพพานทั้งปีทั้งชาติมันก็เป็นเรื่องโลก แต่พอจิตมันสงบขึ้นมาละ พอจิตมันสงบเข้ามาแล้ว เห็นไหม ถ้าไม่คึดนิพพานหรือไม่นิพพาน ตัวมันเป็นนิพพาน นิพพานเพราะว่ามันถอดมันถอนใจ นี่ปัญญาชอบ ปัญญาจะชอบมันเกิดจากจิตเราสงบนะ จิตเรามีหลักมีเกณฑ์นะ

ถ้าจิตเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ ปัญญาไม่ชอบ ปัญญาไม่ชอบเพราะอะไร เพราะปัญญามันเจือไปด้วยอวิชชา ปัญญามันเจือด้วยความไม่รู้ของใจ คูลี คนเวลาผิดพลาด คนอื่นไปทำผิดพลาดมันอีกเรื่องหนึ่งนะ ฉะนั้นถ้าเราทำผิดพลาดโดยที่เราไม่รู้ตัว เห็นคนอื่นทำผิดพลาดนี้ โอ๊ย ผิด ทำอย่างโน้นก็ผิด ทำอย่างนี้ก็ผิด เห็นไปหมดเลย แต่ตัวเองไปทำเหมือนเขาเปี๊ยะเลย ถูก เพราะฉันทำนะ ถูก ฉันทำ ฉันไม่เห็นนะ ถูกๆ นี่ไง อวิชชาไง

นี่เวลามันคึด มันคึดนะ มันคึดเหมือนกันแต่มันเป็นโลก เห็นไหม เพราะมันทำเองมันคึดเอง มันว่ามันถูก มันถูกแล้วละ เนี่ย! ถึงบอกปัญญาไม่ชอบ เวลาคนอื่นคึด

ทำไมผิด คนโน้นก็ผิดคนนี้ก็ผิด เพราะอะไร เพราะเรามีโอกาสได้ดูเขา เขาคิดผิดเขาทำผิด เราเห็น เรารู้ แต่พอเราไปทำ เราไม่รู้ เพราะเราทำเอง แล้วเราทำเอง เราต้องคิดว่าเราทำดีแล้ว

พอทำแล้ว มันทำออกไป มันก็เลยเป็นปัญญาไม่ชอบใจ ปัญญาไม่ชอบนะ มันให้ผลกับใคร ให้ผลกับเจ้าของความคิดนั้น ให้ผลกับจิตดวงนั้น เพราะจิตดวงนั้นคิดผิดทั้งๆ ที่ตรีกธรรมะพระพุทธเจ้านี้ มันคิดผิด พอมันคิดผิดนี้ ปัญญาไม่ชอบมันจะให้ผลเป็นอย่างไร มันก็ให้ผลไม่ชอบใจ แล้วก็ไม่ได้ผลกันไง แล้วก็ปฏิบัติกันอยู่ทั้งปีทั้งชาติ นี่ไง โอ้อโฮ ปัญญาเยอะ โอ้อโฮ ใช้ปัญญาทั้งปีทั้งชาติ แล้วได้อะไรมา ได้ทฐิมานะไง ได้อิโก๊งกู๊ง กู๊ง กู๊ง แล้วมันได้อะไรขึ้นมา มันไม่ได้ชำระกิเลสเลย

แต่ถ้าทำความเข้าใจของใจนะ ใจต้องสงบ พอใจสงบขึ้นมานะ เห็นไหม หนึ่งวู หนึ่งควายมีค่ากว่าหนึ่งของเราอีก ทำไมหนึ่งวูหนึ่งควายมันมีค่ากว่าหนึ่งของเราล่ะ เพราะเราเห็นประโยชน์ของมัน เราเห็นคุณสมบัติของมัน เห็นการกระทำเพื่อประโยชน์ เห็นไหม แล้วหนึ่งของเราล่ะ มีแต่จะเนาเปื่อยไปเห็นไหม แต่ถ้าพูดถึงเวลาเกิด ถ้าเป็นกิเลสล่ะ ของเราต้องคิดว่าเขาทั้งนั้นนะ เพราะหนึ่งวูหนึ่งควายมันไม่มีค่า เพราะมันเป็นสัตว์เครื่องงาน มันไม่มีประโยชน์อะไรเลย

ของเราที่เรามีความรู้สึก มันจะยึดของมัน แต่ถ้า สิ่งของมันแว็บขึ้นมา จะบอกว่าพอมันมีพื้นฐานของใจ ปัญญามันจะละเอียดขึ้น แล้วพออันนี้มันแว็บเฉยๆ นะ คำว่าแว็บนี่นะ เป็นปีเป็นชาติมันจะมาสักหนหนึ่งคือแว็บ คูตี เราอยู่ทั้งชีวิตของเรานะ เราจะคิดแต่เรื่องดีๆ ได้สักหนสองหน แต่ชีวิตของเรา มันจะลากเราไปคิดแต่ธรรมชาติของมัน เป็นทั้งชีวิตเลย

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติไปนะ ทำความสงบของใจเข้าไปบ่อยครั้งเข้า ความคิดอย่างนี้เกิดขึ้นมานี้ พอบอกว่าหนึ่งวูหนึ่งควายมีค่ากว่าหนึ่งของเราละ จิตใจมันจะปล่อยวาง มันจะถอดถอนนะ มันจะแบบไม่ยึดมันไง พอใครไม่ยึดมันนะ จิตใจมันเบาสบายเอง มันเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนมาด้วยเงินทอง คือไม่สามารถซื้อมาได้ แล้วจะให้ใครเทศนาว่าการให้ใครบอกขนาดไหน ธรรมชาติของความปล่อยอย่างนี้ มันก็ไม่เกิดกับเรา

แต่ถ้า เราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา รสชาติเห็นใหม่ รสของธรรมชนะรสทั้งปวง รสของธรรมคือรสของความรู้สึกที่มันปลดปล่อย มันปลดปล่อย มันปล่อยวาง นี่ไง! นี่รสของธรรม มันมีความปล่อยวาง มันมีความรู้สึกมาก มีความสุขมาก มีอะไรต่างๆ นี่ขนาดเว็บเดียวนะ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไป โดยครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา จิตต้องสงบ แล้วจะเกิดปัญญาอย่างนี้ ที่ว่าไอ้เว็บๆ นี่ ไม่เว็บแล้วมันเป็นเนื้อหาสาระเลย

คุณ เวลา อุตสาหกรรม เห็นใหม่เขาทำงานอุตสาหกรรมเขาบริหารจัดการ เขาต้องทำงานทั้งวันทั้งคืน เขาบริหารจัดการ เขาใช้ปัญญาของเขาไตร่ตรอง วิเคราะห์ วิจัย ทำงานของเขาตลอดเวลา เห็นใหม่ นั่นเป็นงานของโลกนะ แต่ถ้าเป็นงานของธรรม พอจิตมันสงบเข้ามา มันออกไปใช้ปัญญา มันก็ทำงานลักษณะแบบที่เขาบริหารจัดการ นั่นนะ แต่มันเป็นการบริหารจัดการของจิต

ไอ้ที่เว็บๆ เว็บเดียวยังมีความสุขขนาดนี้ แต่เวลามันจะบริหารจัดการกันต่อๆ กัน เวลาจิตสงบแล้วนี่ เวลาจิตไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมนี้ แล้วจับกาย เวทนา จิต ธรรมเป็นดั่ง ตั้ง แล้วใช้ปัญญา วิเคราะห์ วิจัย แยกแยะ ถ้ามีสัมมาสมาธินี้ ปัญญาชอบเป็นอย่างนี้ ปัญญาชอบ คือปัญญาพร้อมกับสมาธิ พอสมาธิชอบ งานชอบ เพียรชอบ มรรค ๘ มันชอบธรรมของมัน แล้วมันหมุนๆ ไปของมัน

ธรรมจักรมันจะหมุน ธรรมจักรหมุนที่ไหน ธรรมจักร สมาธิ สมาธิชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะชอบ งานชอบคืองานไตร่ตรอง ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรมชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ ทุกอย่าง ความชอบธรรมของมัน มันจะหมุนของมันไป นี่มันเป็นมรรคขึ้นมาได้อย่างไร ความคิดของเรานี้ ความรู้สึกนี่มันเป็นมรรคขึ้นมาได้อย่างไร มันเป็นธรรมจักรได้อย่างไร นี่ปัญญาชอบ

คนที่ว่า คิดคุณ ขนาดเว็บเดียว ยังมีความสุขขนาดนี้ แต่เวลามันก้าวเดิน ครอบตาม ขบวนการรูปแบบของวิปัสสนาญาณ รูปแบบของปัญญาชอบขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาอย่างไร มันภาวนาไปอย่างไร เนี่ย มันเป็นไปไง มันเป็นไปของมัน ถ้าปัญญาชอบนะ แล้วปัญญาชอบกับผู้ที่ปัญญาชอบด้วยกัน มันจะพูดถึงเข้าใจได้ แต่ถ้าปัญญาชอบ นี่พูดถึงปัญญาชอบ

แต่เวลาถ้าพูดถึงปัญญาทางโลกชอบนะ มันก็บอกว่า หลวงพ่อกับพวกหนูพูดไม่เห็นมีผิดกันสักคำหนึ่งเลย คำเดียวกันเลย พูดเหมือนกันเปี๊ยะเลย ทำไมหลวงพ่อบอกหนูผิดๆ ละ ผิดวันยังคำนั้นละ เพราะมันจำใจปากไปพูดไง มันไม่มีความจริง ถ้ามันมีความจริงขึ้นมา มันไม่ใช่จำใจปากมาพูดไง เพราะจำใจปากมาพูดเหมือนเมื่อกี้ไง เห็นไหม เวลาคนอื่นทำอะไรผิดหมดเลยเราทำถูกหมดเลย แต่เวลามันทำ มันไม่ใช่คนอื่นทำ เราทำ เรารับรู้ เราเป็นเอง เรารู้เอง เรากระทำเอง พอทำเองนี้ มันรู้มันนอนเอง มันคาย มันชำระล้างของมันเอง

ฉะนั้น ไอ้คำที่แรวๆ นี้ จะบอกว่ามันถูก แต่มันถูกนี้เป็นเพราะว่า เราทำมาใช่ไหม เราเริ่มต้นทำมา คุณ ชาวสวนชาวไร่ นี่ เขาปลูกพืช ปลูกสวนเขาก็ทำตลอดของเขาใช่ไหม เขาทำทุกวันเลย ไอ้เรามันรอเราเกษียณใจ เกษียณจากหน้าที่การงาน อยากทำสวน โอ้โฮ จะปลูกต้นไม้สักต้นก็ โอ้โฮ ลำบากลำบากไปหมดเลย หาดินหาอะไรปลูก แล้วก็ปั่นป่วนตายบ้าง โอ้โฮ ล้มลุกคลุกคลาน ปลูกต้นไม้ไม่ได้สักต้น ไอ้เขาปลูก เขาทำสวนขายทุกปี เขาเก็บเงาะขายทั้งปีทั้งชาติเขาอยู่ของเขาตลอดเลย

ไอ้เราอยากทำสวน เกษียณจากงาน อยากไปทำสวน แหม ปลูกเงาะนะ โอ้โฮ วิชาการเยอะมาก คลำแล้วคลำอีกนะ น้ำรดแล้วรดอีก ออกมามีแต่ใบไม่มีลูกเลย นี่! แรวๆ ใจ เราจะบอกว่าเวลาแรวมันเป็นอย่างนี้ แต่ถ้าเราทำไปเห็นไหม วิปัสสนาญาณมันเกิดเหมือนชาวสวนชาวไร่ เขาทำของเขาเป็นอาชีพปกติของเขา นี่เขาทำจนมีความชำนาญของเขา

ไอ้เราเวลาปัญญามันเกิด วิปัสสนาญาณมันเกิด เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดเห็นไหม เวลาหลวงปู่ท่านสอนลูกศิษย์ลูกหาก็อย่างนี้ เพราะท่านผ่านของท่านมาก่อน ท่านยิ่งกว่าชาวสวนชาวไร่ ท่านทำมาทุกอย่าง แล้วเอามาเผยแผ่กับลูกศิษย์ลูกหา ลูกศิษย์ลูกหาก็ต้องทำตามนั้น ไอ้เราก็บอกว่า เดียวนี้โลกมันเจริญไง ชาวสวนชาวไร่ เขาทำกันแล้ว เราไม่ต้อง เราเข้าไปห้างสรรพสินค้าไง เราไปซื้อเงาะที่ร้าน เราไม่ต้องไปปลูกตัวเอง เราจะเอาเงาะจากกระป๋องเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปัญญามันเกิดนะ อื้อ เดียวนี้มันล้ำสมัย เดียวนี้สมัยใหม่ โอ๊ย ปัญญาเกิดเองเลย ปัญญาจะเกิดได้โดยอัตโนมัติ ปัญญาจะเกิด มันจะบ้า แต่ถ้าปัญญา

อย่างนี้มันเกิดนะ พอมันเกิดเพราะอะไร เพราะคนถามนี้มันมีความสุขมาก มันว่าง มันปล่อยวาง มันสบาย นั่นมันคืออะไรละ เว้นนี้ละ มันมีการสะสมมา จิตมันสะสมความสงบของมันมา พอจิตสะสมความสงบของมันมา มันตรึงมาในธรรมตลอด

พอมันตรึงมาในธรรม จิตมันเข้าขบวนการของมันมา เหมือนกับชาวสวนชาวไร่ เขามีลูกมีหลาน ไร่ลูกหลานของเขาละ ถ้าเขาจะให้ลูกหลานเขาทำสวนทำไร่ เขาต้องฝึกลูกหลานเขา หนูนะ อย่างนี้ทำอย่างนี้นะ เพาะพันธุ์อย่างนี้นะ กล้ารักษาอย่างนี้นะ ปลูกอย่างนี้นะ อันนี้ก็เหมือนกัน จิตนี้มันได้สะสมของมันมา พอมันได้ทำของมันมา มันก็เหมือนปลูกกล้า หน่อของพุทธะ ความรู้ความเกิดขึ้นมาจากภพ

ภพคืออะไร ภพคือตัวจิต ปฏิสนธิจิต คือจิตวิญญาณ พื้นฐานของจิต จิตฺตจิต จิตต้นข้าวของการเกิดและการตาย แล้วพอมันเกิด มันไปปฏิสนธิในไข่ มันก็เกิดมาเป็นเรา พอเกิดเป็นเรา เราก็มีสัมมัญญ์สำนักของชั้น ๕ ของความจำของมนุษย์ ของสัญชาตญาณของมนุษย์ มันปกคลุมไอ้จิตต้นข้าวนี้ไว้ เราเลยไม่รู้จักจิตต้นข้าวมันคืออะไร คิดแต่ความคิดเรานี้ถูกต้องดีงามทุกอย่างไปหมด แต่ไอ้จิตต้นข้าวคือตัวฐานของจิต ปฏิสนธิจิต จิตฺตจิต มันเข้าไม่ถึง

พอเราทำความสงบของใจขึ้นมา เราจะรักษาเข้าไปถึงจิตต้นข้าวนี้ เข้าไปถึงสัมมัญญ์สำนัก เข้าไปถึงจิต ถึงสภาวะ ถึงภพ ถึงจิตฺตจิต พอเข้าไปถึงกระแสของความรูสึกมันต่อเชื่อมกัน พอมันต่อเชื่อมกันเห็นใหม่ เวลาปัญญาความคิดเว็บของสัมมัญญ์สำนักของมนุษย์นี้ คือสิ่งที่มันปกคลุมไอ้จิตต้นข้าวนี้ แต่มันมีการฝึกฝนที่เรากำหนดจิตมา เรากำหนดปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญาให้เห็นใหม่ มันถึงเกี่ยวเนื่องกัน

เวลามันเว็บขึ้นมา มันสะท้อนถึงจิตต้นข้าวหมดเลยไง มันสะท้อนถึงจิตฺตจิต มันสะท้อนถึงกิเลส มันสะท้อนหมด มันเลยปล่อยวาง มันเลยว่างไง ฉะนั้นไอ้สมาธินี้สำคัญมาก เวลาสัมมาสมาธิ สมาธิถูกต้องก็อันหนึ่ง ฉะนั้นเวลาเกิดปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้น ปัญญาในการปฏิบัตินะ มันเป็นอีกอันหนึ่งนะ

นี่เขาบอกว่า พุดถึงว่าปฏิบัติมาต่อเนื่องกันไป จนเดี๋ยวนี้จิตมันดีขึ้นทุกอย่างมันดีขึ้นนะ จิตร้อน ความร่ำร้อนของใจ มันเบาบางลงนะ กิเลสนี้เวลาโดนธรรมะรูกล้ำมัน

เข้าไปเรื่อยๆ มันหลบนะ กิเลสนี้มันจะหลบมันจะซ่อนอยู่ในใจเรานี่ เพราะธรรมชาติ เพราะเรามีสติเรามีปัญญา เรามีความขยันหมั่นเพียร กิเลสนี้มันรีบหลบเลย เพราะถ้ามันต่อต้านนะ ใหม่ๆ การปฏิบัติที่เราไม่ได้ผล เพราะมันต่อต้าน เห็นไหม

นั่งสมาธิก็ไม่ได้เรื่อง ภาวนาก็ไม่ได้เรื่อง ทำอะไรมีแต่ความทุกข์ ทำอะไรไม่ได้ ประโยชน์สักอย่างเลย นั่นนะ กิเลสมันมีกำลังอยู่ มันจะมีผลอย่างนี้ ผลของการปฏิบัติเรานี้ล้มลุกคลุกคลาน แต่พอเราตั้งสติได้ เราจะเอาความเพียรของเรา เราพยายามต่อสู้ของเรา พอจิตเรามันมีกำลังขึ้นมาล่ะ กิเลสมันรู้มันสู้ไม่ไหวนะมันหลบเลย เพราะมันไม่อยากจะปะทะ เพราะอะไร ถ้ามันปะทะนะ ถ้าจิตมันดีขึ้นมา ปะทะแล้วจับมันได้นะ มันจะเกิดงานต่อเนื่องคืองานวิปัสสนา มันจะหลบไม่ให้จับมันได้หรอก มันหลบให้จิตเราดีๆ นี่ ล้มลุกคลุกคลาน

พอดีเราก็เพลอใช่ไหม เราก็สบายใจเราก็เพลอเรอนะ พอมันเสื่อมนะ กิเลสมันเหยียบหัวอีกทีหนึ่งนะ จิตเสื่อม โอ๊ย ทุกข์ยากมาก ฉะนั้น เวลาที่จิตมันดี เวลาปฏิบัติจิตมันดีหมายถึงว่ามีสติปัญญา แล้วเราควบคุมจิตของเราได้ เราต้องมีสติ และเราต้องเอาสิ่งนี้เป็นตัวตั้ง แล้วรักษาไว้ การรักษาจิตนะ การรักษาจิตเห็นไหม คนไข้ไปหาหมอเนี่ย หมอจะเลือกควบคุมเรื่องอาหาร อาหารสิ่งใดกินแล้ว เข้าไปแสดงกับโรคนี้ไม่ควรจะกินเลย เพราะอะไรรู้ไหม ทำให้การรักษานั้นยากขึ้น

จิตเราเวลามันดีขึ้นมา ของแสดงของมันคืออะไรล่ะ ของแสดงของมันก็คือ สิ่งที่มากระตุ้นเราให้จิตมันฟูไง ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมาเห็นไหม มันต้องมีศีล มีความปกติของใจ ใจเรานี้อย่างก้าวล่วง อย่างก้าวล่วงไปหาของแสดงเข้ามาใส่สิ่งนี้ แล้วสิ่งนี้มันก็จะรักษา เราจะบอกว่าถ้าจิตมันดี ถ้าเราไม่บำรุงรักษา เดียวมันก็จะเสื่อม แล้วเวลาของอย่างอื่น อย่างเช่นน้ำ เวลากระเหยก็หมดไป

ถ้าจิตมันดีหมายถึงว่าคุณภาพจิตมันดี เวลาจิตมันเสื่อมก็คุณภาพจิตมันเสื่อม แต่ตัวจิตมันก็เท่าเท่านั้น จิตดีก็ตัวจิตดีจิต ตัวจิตต้นขั้วมันดี มันดีขึ้นมาเพราะมันเกี่ยวเนื่องกัน ด้วยคุณงามความดีหมดเลย แต่เวลาจิตมันเสื่อมนะ ตัณหาทะยานอยากก็เกิดจากจิตต้นขั้วนี้ อวิชชาที่อยู่บนจิตต้นขั้วนี้ ทุกอย่างเพราะมันอยู่บนภวาสวะนี้ แล้วมันแสดงตัวออกมาอย่างนี้ แต่เพราะสติเราไม่ทัน สิ่งที่มีความคิดนี้

ความคิดดีคิดชั่วเกิดมาจากจิต ที่นี้พอจิตคิดดีมันก็เกิดจากจิต พอจิตคิดดีพอกิด
สิ่งๆ มา เราก็มีความสุข เวลาจิตมันเสื่อมขึ้นมาก็เกิดจากจิตนะ ตัณหาทะยานอยาก
กิเลสก็เกิดจากจิต คิดชั่วก็เกิดจากจิต เวลาเราคิดดีขึ้นมา ก็ดีไปหมดเลย เวลาจิตมันเสื่อม
มันคิดชั่วแล้ว คิดชั่วบวกกิเลสมันฟูขึ้นมาแล้ว พอขึ้นมาจิตก็เสื่อมนะ มันก็เหยียบหัวใจ
เหยียบจิตดันขี้ผึ้งลงไป

แล้วมันก็มีแต่ตัณหาทะยานอยาก แล้วแต่มันจะพาไป ทำโน่น ทำอะไรตามแต่ใจ
อยาก ตามใจอยากไป จิตก็เสื่อมหมด แล้วเราจะปฏิบัติ เราก็ต้องตั้งสติขึ้นมา เพื่อจะกด
ไอ้กิเลสไอ้ตัณหาทะยานอยากนี้ให้มันสงบตัวลง เขาว่าเวลาไปทำสมาธิมันคือหินทับ
หญ้านะ แหม ทำความสงบก็คือเอามันไว้ได้พรมนะ มันไม่ได้ชำระกิเลส ถ้าไม่มีสมาธิ
นะมันจะไม่ใช่ปัญญาชอบ ปัญญาชอบมันต้องเป็นปัญญาที่เกิดจากสมาธิ เกิดจากจิต
สงบ

เวลาจิตสงบเห็นใหม่ เวลามันดีขึ้นมา เวลาผู้ที่ถาม เวลาจิตมันดีขึ้นมานี้ เดียวนี้
จิตมันดีขึ้น เมื่อก่อนเป็นคนใจร้อน เป็นคนว่าความเดี๋ยวนี้ดีทั้งหมดเลย ดีเพราะมีสติปัญญา
นะ แล้วถ้าไม่รักษาไว้ละ คูสิ ในร่างกายเรามีเชื้อโรค มีทั้งสิ่งที่กินอาหาร สิ่งที่มีเลือด
ขาวต่อสู้อยู่ คอยจะจับเชื้อโรคต่างๆ คอยจะปราบเชื้อโรคให้อยู่สงบ แต่มันก็มีเชื้อโรคอยู่
ตลอดเวลา เชื้อโรคในร่างกายเรามีตลอดเวลา แต่เพราะว่าการสันดาป ระหว่างขี้บวก
ขี้ลบต่างๆ มันต้องมีของมัน ไอ้เรื่องการแบ่งขี้ของเซลล์ของอะไรต่างๆ ในร่างกาย มัน
มีธรรมชาติของมัน มันก็มีเชื้อโรคอยู่ในร่างกายของเรา

หัวใจเห็นใหม่ คิดดีมันก็เป็นแสบวก คิดชั่วมันก็มีของมัน ในหัวใจมันก็มีเชื้อโรค
ในหัวใจมันก็มีแรงขับ มีกิเลส ถ้าในหัวใจไม่มีแรงขับไม่มีกิเลสเราก็ไม่มาเกิด ฉะนั้น สิ่ง
ที่มันมีอยู่แล้วมันต้องแสดงตัวแน่นอน แต่ธรรมชาติของเรา เราต้องสร้างมันขึ้นมา เรา
ต้องสร้างสติปัญญาขึ้นมา เพื่อประโยชน์กับเรา ที่นี้พอสร้างขึ้นมา สิ่งที่ดีมันดีขึ้นมา ถ้าเรา
ไม่รักษาไว้ เชื้อโรคในร่างกาย ถ้าร่างกายอ่อนแอ เชื้อโรคมันรุมเลย

จิตถ้ามันอ่อนแอ สมาธิมันอ่อนแอ กิเลสเกิดทันทีเลย ฉะนั้นสิ่งที่มันดีขึ้นมา
เพราะ สิ่งที่ดีขึ้นมามีเพราะการกระทำของเรา ดีเพราะเรานี้ เห็นใหม่ เขาบอกว่า เขาเป็น
ลูกศิษย์หลวงตา เขาอ่านหนังสือหลวงตามาก แล้วเพิ่งมาเจอเทพเรา เขาก็ฟังด้วย เราจะ

บอกว่า เพราะเขาเป็นลูกศิษย์ครูบาอาจารย์ เขามีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง แล้วเขามีกำ
บrikกรรม แบบประสาเราว่า คนไม่บ้านร้าง คนไม่วัดร้าง มีที่ยึดที่เกาะ

ถ้ามีครูบาอาจารย์มีที่ยึดที่เกาะเห็นไหม แล้วเราก็มีพุทโธ มีพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง
เรากำหนดพุทโธ เรามีสติปัญญาฝึกฝนไปนี้ มันจะเกิดผลมาอย่างนี้ แล้วผลที่เกิดขึ้นมานี้
ที่รู้วามก็เบาลง ใจที่เวลาแว็บเห็นเรื่องหนังวัวหนังควายกับหนังของตัวนี้ มันก็วางลง
เห็นไหม อันนี้เงินซื้อไม่ได้ แล้วอันนี้ใครทำให้ไม่ได้ แล้วอันนี้ใครบอกก็ไม่เชื่อ แต่อันนี้
เป็นผู้ทำเอง เป็นผู้เห็นเอง ธรรมชาติ เห็นไหม อัตตาหิ อัตโนนาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน
เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิ

เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากจิต นี่มีคุณค่ามาก คือเงินซื้อไม่ได้ไง แล้วคิดดูสิ เขาศึกษา
ธรรมชาติกันนะเอาที่ประโยชน์ ๑๐๐ ประโยค ๑๐ ประโยค ก็เพื่อเอาความรู้กันนะมันเคยแ
บอย่างนี้ไหมละ มันจำได้หมดนะ มันแต่งบาลีได้ด้วย คือมันแต่งขึ้นมามันก็แต่งนิยาย
ขึ้นมาด้วย แต่จิตตันขั้วมันเศร้าหมอง แล้วมันไม่มีรสชาติอย่างนี้ มันไม่มีรสชาติ คือ
ไม่ได้รสของธรรม

มันได้รสของมันเหมือนกับวิชาชีพ เรามีวิชาชีพอะไรเราก็ทำวิชาชีพนั้น ใคร
ศึกษาอะไร ใครจบกฎหมายมาก็มุมมองทางกฎหมาย ใครจบทางหมอก็มุมมองทางหมอ
ใครจบทางรัฐศาสตร์ ใครจบทางไหนก็มองทางนั้น ศึกษาธรรมชาติมา มันก็ศึกษามองในแง่
ของธรรมะ แต่ไม่ได้มองในแง่ของธรรมตัวเอง เป็นวิชาชีพไง เป็นวิชาจำ

ฉะนั้นถึงบอกว่าศึกษามานะ เขาศึกษามาขนาดไหนแต่ถ้าไม่ได้ปฏิบัติ! ไม่ได้
ปฏิบัติใดๆๆ ไม่ได้ปฏิบัติจะไม่มีความรสชาติอย่างนี้ รสชาติที่แว็บขึ้นมาอย่างนี้มันเข้าถึงใจ
มันสะท้อนถึงหัวใจ เพราะมันเกิดจากปฏิบัติเท่านั้น มันเกิดจากประสบการณ์ของจิต
เท่านั้น ประสบการณ์ของจิตกับธรรมเท่านั้น มันเกิดผลของมันในตัวของมันเองเท่านั้น

นี่พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง แต่ผู้ประพฤติปฏิบัติเท่านั้น
เป็นผู้พ้นทุกข์ คนที่ปฏิบัติเท่านั้นจะพ้นจากทุกข์ คนที่ปฏิบัติเท่านั้นจะรู้ขึ้นมาจากความ
ความเป็นจริง ฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นมา เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ เกิดขึ้นมาจากมีครูบาอาจารย์

เราทำของเราไป ผลมันตอบสนองมา แต่! แต่มันต้องขยัน และต้องทำไปอีกเยอะนะ คำว่าทำอีกเยอะ ถึงที่สุดเป็นอกุปุปกรรม

กุปุปกรรม อกุปุปกรรม สภาวธรรมที่เป็นธรรมชาติ เป็นกุปุปกรรม คือสภาวะธรรมชาติที่มันแปรปรวนตลอดเวลา อกุปุปกรรม อฐานะที่จะเปลี่ยนแปลง อฐานะที่มันคงที่ของมันไง มันจะคงที่ของมัน ถ้าคงที่ของมันแล้ว จะพ้นจากการเปลี่ยนแปลง จะพ้นจากการเสื่อม จะพ้นจากต่างๆ เป็น อฐานะ ไม่มีความที่จะเปลี่ยนแปลงอีกแล้ว เป็นถึงพาดเข้ากระแส นั่นคือพระโศดบัน คำว่าโศดบัน ถึงที่สุดแล้ว มันจะเข้าถึงกระแส

ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะทำได้ ถ้าทำถึงตรงนั้นปั๊บ ทำถึงที่ตรงนั้นปั๊บมันสบายใจได้ไง มันสบายใจได้ว่ามันจะไม่เสื่อมจากนี้อีกแล้ว มันมีสถานะของโศดบันรองรับไว้ แต่สิ่งที่เจริญขึ้นมาจะเสื่อมลงมาได้ แต่จะไม่เสื่อมต่ำไปกว่านี้ แต่ถ้าไม่มีตรงนี้เป็นตัวรับ เวลาเสื่อมลงมานะมันเป็นปุณฺณ เสื่อมลงมาแล้ว มันก็เหมือนกิเลสตัณหาทะยานอยาก เวลาเสื่อมขึ้นมาแล้วนะ โอ้โฮ รู้แบบนี้กูไม่ปฏิบัติ โอ้โฮ ปฏิบัติมาตั้ง ๑๐ ปี ๒๐ ปี เสียเวลาเปล่าเลย

เวลามันเสื่อมนะ ถ้ารู้แบบนี้กูไม่ทำตั้งแต่ที่แรกก็ดีสิ กูอยู่สบายๆ ถ้ากูรู้แบบนี้เนะ กูไม่ทำ เพราะเสื่อมมาแล้วก็เหมือนเก่า ก็มึงรู้แบบนี้ ก็มึงโกหกตัวมึงเองไง แต่ถ้ามันทำความจริงได้นะมันจะมีหลักมีเกณฑ์ นี่ถึงว่าปัญญาชอบ เกิดจากสัมมาสมาธิ สมาธิชอบ จะเกิดปัญญาชอบ เวลามันเกิดขึ้นมานี้ ความชอบธรรมมันเกิดด้วยรสของธรรม เกิดจากสังขาร เกิดจากการประสพการณ์ของจิต จิตมันได้รับรู้ตัวเอง

ไม่ต้องมีใครมาให้คะแนน ไม่ต้องมีใครบอก เพียงแต่ว่าถ้าเป็นลูกศิษย์ครูบาอาจารย์กัน เวลาใครมีประสบการณ์ก็อยากจะถามครูบาอาจารย์ให้ว่าทำอย่างนี้จริงไหมครับ ทำอย่างนี้จริงไหมครับ อันนี้มันเป็นประโยชน์นะ ประโยชน์ที่ว่าตรวจสอบกันไง ประโยชน์ของการตรวจสอบนี้สำคัญมาก เราตรวจสอบตัวเราเองแล้ว

ถ้าเราเป็นบัณฑิต สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างใดนี่ เราจะเกิดขึ้นตามความเป็นจริง แต่ถ้าเราไม่ใช่บัณฑิต เราเข้าข้างตัวเอง สิ่งนี้เกิดขึ้น ๕% เราจะให้ค่ามัน ๑๐๐% สิ่งนี้เกิดขึ้น ๑๐% เราจะให้ค่ามัน ๑๐๐,๐๐๐% นี่เราจะให้ค่าเป็นบวกไปตลอด ถ้าจิตเราเป็นกิเลส จิตเรา

เป็นกิเลสณะมันได้ตรวจสอบใช่ไหม ฉะนั้นถ้ามันไม่ตรวจสอบจริง เวลาเราตรวจสอบของเราแล้ว

ถ้ามีครูบาอาจารย์เราก็ดูสอบกับครูบาอาจารย์เพื่อการันตีความมั่นคง ความ เป็นจริงในหัวใจของเรา ทีนี้ครูบาอาจารย์ท่านผ่านมาแล้วท่านรู้หมดละ เอน้ำไปถามครู บาอาจารย์ นี่อะไร น้ำครับ ถ้าครูบาอาจารย์ตอบไม่ถูก ครูบาอาจารย์ก็ไม่ว่ากันน้ำ เอน้ำ ไปถามท่านนี่คืออะไร ท่านก็บอกว่าน้ำ เพราะเราเอน้ำไปถามท่าน ท่านบอกว่านี้คือ โคลน โอ้โฮ อาจารย์องค์นี้บ้า ถ้าอาจารย์ตอบของเราผิดนะ มันต้องผิดกันแน่นอน

ฉะนั้นเอาประสบการณ์ของเราไปถามเลย ไปถึงไหนก็เอาประสบการณ์นี้แผ่ ออกมาเลย ให้ท่านตรวจสอบมา เพราะมันตรวจสอบได้อยู่แล้ว เอน้ำนี้ไปแผ่ ขวดน้ำ นี่ น้ำ นี่คืออะไร ท่านจะบอกว่าน้ำ เออ ท่านบอกว่านี้มันจีโคลน เรากินน้ำ อาจารย์กินจี โคลน ให้ท่านกินจีโคลนของท่านไป เพราะด้วยความไม่รู้ของท่าน มันตรวจสอบได้ การตรวจสอบนี้ จะเป็นประสบการณ์ของเรา พุคถึงปัญญาชอบ สมาธิชอบก็เป็นส่วน หนึ่งนะ

สมาธิชอบสำคัญมาก เพราะตัวสมาธิมันเป็นตัวพื้นฐาน ตัวจะให้เราพ้นจาก กิเลส แล้วเกิดปัญญานี้ มันจะเกิดปัญญาธรรม ถ้าไม่มีตัวสมาธิ ปัญญาจำคือปัญญา วิชาชีพ อาชีพของโลกเขานี้ เขาศึกษาวิชาการใดมา เขาก็ประกอบอาชีพตามนั้น นี่เราไป ศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้ามา เราก็อาศัยธรรมะนี้เป็นวิชาชีพ อาศัยธรรมะของพระพุทธเจ้า เป็นวิชาชีพ คือเทศนาว่ากรรมธรรมะพระพุทธเจ้า แต่เราไม่ได้สของธรรมเลย เราไม่ได้ รสเลย

เราเหมือนทัพพีในหม้อ อยู่ในธรรมะนะ เป็นพระเป็นเจ้า สอนธรรมะเขานะ เหมือนทัพพีในหม้อ ชาวบ้านเขามานะเขาดักแกงไปกิน ดักอาหารไปกินนะ โอ้เรานี้ดัก ให้เขานะเป็นทัพพี หน้าที่ดักอาหารให้เขานะ แต่ตัวเองไม่รู้จักรสนะ นี่คือนิชาชีพ อาชีพ ธรรมะ แต่ถ้าเป็นธรรมจืดมาในหัวใจ ไม่ใช่อาชีพ มันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริงในใจ นั้น ฉะนั้นถ้าเป็นวิชาชีพ มันเป็นเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้นถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมในหัวใจเป็นเรื่องหนึ่ง ในปฏิบัติธรรม ถ้ามันเป็น
ขึ้นมา ให้มันเป็นขึ้นมาในหัวใจของเรา ถึงเป็นปัญญาชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ เกิด
มรรคผลตามความเป็นจริง กุศลธรรม อกุศลธรรม แล้วเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่พูดถึง
สมาธิพูดถึงปัญญา พูดถึงสัจจะความจริง เพื่อประโยชน์กับการปฏิบัติ เอวัง